

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 6 augustus 2024 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een buikwandcorrectie (abdominoplastiek met fleur de lis correctie inclusief navel reinsertie en reven fascia abdominalis) bij huidoverschot na gewichtsverlies.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is een 27-jarige vrouw. Sinds 2016 is verzoekster bekend met morbide obesitas. Verzoekster onderging daarom begin 2022 een gastric-bypass. Na de gastric-bypass is verzoekster 40 kg afgevallen tot een BMI van 26 (gewicht 85kg, lengte 180 cm). De plastisch chirurg beschrijft een huid- en vetoverschot van de buik in horizontale en verticale richting en een ptose van de mons pubis. Volgens de plastisch chirurgie komt de situatie van verzoekster overeen met Pittsburgh Rating Scale (PRS) graad 2 a 3.

Verzoekster heeft een aanvraag ingediend voor de vergoeding van een buikwandcorrectie. Verweerder heeft deze aanvraag afgewezen. Volgens verweerder is er aan de hand van de foto's geen sprake van een huidoverschot conform PRS 3, daarom is er geen sprake van verminking. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen de regio buik en de mons pubis.

Ook is volgens verweerder geen sprake van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis bij onhandelbaar smetten in de huidplooien of een ernstige bewegingsbeperking. Voor een ernstige bewegingsbeperking moet het huidoverschot van de buik minimaal een kwart van de bovenbenen bedekken.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking, zoals omschreven is in artikel 2.4, onder b, van het Besluit zorgverzekering (Bzv).

Voorwaarden VAV werkwijzer

De voorwaarden uit artikel 2.4, eerste lid, onder b, van het Bzv zijn verder uitgewerkt in de 'Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard' van de Vereniging Artsen Volksgezondheid (VAV Werkwijzer).¹ Hierin zijn voor een aantal veel voorkomende beoordelingen de begrippen 'verminking' en 'functiestoornis' verder uitgewerkt, zodat deze als leidraad kan dienen bij de beoordeling van aanvragen.

Uit de werkwijzer blijkt dat vergoeding van abdominoplastiek mogelijk is bij:

- Verminking door ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting. Hieronder wordt verstaan:
 - een Pittsburgh Rating Scale graad 3, of
 - een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding.
- Lichamelijke functiestoornissen:
 - Onbehandelbaar smetten. Hieronder wordt verstaan chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten, waarbij voldoende hygiënische maatregelen en een adequate medische/farmacologische behandeling onvoldoende resultaat hebben gehad (lichamelijke functiestoornissen). Bij de behandeling moet de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' zijn gevolgd. Of,
 - Een ernstige bewegingsbeperking:

De bewegingsbeperking wordt in deze als ernstig gezien indien die ontstaat doordat in staande positie het buikschort minimaal een kwart van de lengte van de bovenbenen bedekt. Dit wordt bepaald door bij een liggende verzekerde vanuit het midden van de patella loodrecht omhoog de afstand tot de lies te meten. Van deze afstand wordt het bovenste ¼ deel bepaald. Vervolgens wordt bij de staande patiënt, vanuit de lies deze afstand naar beneden gemeten. De horizontale lijn die door dit punt kan worden getrokken over beide bovenbenen is de lijn die de overhang –als de verzekerde staat– moet overschrijden. Hieronder vallen niet:

 - rugklachten;
 - een rectusdiastase, omdat er hierbij geen sprake is van een defect in de fascia en in de praktijk geen relatie aangetoond kan worden met eventuele functionele klachten. Derhalve is er geen indicatie voor een plastisch chirurgische abdominoplastiek.

Verder geldt dat om voor vergoeding in aanmerking te komen de BMI 30 of minder moet zijn², het gewicht gedurende tenminste twaalf maanden stabiel is en de laatste bariatrische ingreep tenminste 18 maanden geleden heeft plaats gevonden.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

De vraag die in dit geschil centraal staat is of er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking.

¹ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav>.

² Uit de VAV Werkwijzer volgt dat het bij patiënten met een status na bariatrische chirurgie om een reële BMI gaat (i.o.m. behandelaar) met een maximum van 35

Lichamelijke functiestoornis

Bij verzoekster is geen sprake van een lichamelijke functiestoornis zoals onbehandelbaar smetten of een ernstige bewegingsbeperking, zoals blijkt uit de anamnese en het lichamenlijk onderzoek van de chirurg.

Verminking

Er is sprake van verminking bij een PRS graad 3 of een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding. Bij verzoekster gaat het niet om een verminking die vergelijkbaar is met een brandwond. Derhalve is de verminking beoordeeld aan de hand van de Pittsburgh Rating Scale. Hiervoor wordt verwezen naar Bijlage 2 van de VAV- Werkwijzer 2021.³

Op basis van de foto's blijkt dat bij de buikwand van verzoekster sprake is van een PRS graad 2. Er is daarom geen sprake van verminking van de buikwand. Daarnaast blijkt uit de foto's dat er bij de mons pubis sprake is van een PRS graad 3. Dit kan een indicatie voor een correctie van de mons pubis zijn. Een abdominoplastiek met fleur de lis correctie is echter geen passende behandeling voor een eventuele correctie van de mons pubis. Een abdominoplastiek met fleur de lis correctie is een passende behandeling wanneer er sprake is van 'overschot van huid en onderhuids vetweefsel in horizontale en verticale richting boven en onder het navelniveau'.⁴ Bij verzoekster is echter alleen sprake van overschot van huid en onderhuids vetweefsel op de mons pubis en dat is onder het navelniveau.

Uit het dossier blijkt niet dat er sprake is van verminking en/of een aantoonbare lichamelijke functiestoornis van de buikwand. Verzoekster voldoet derhalve niet aan de indicatievoorwaarden voor een abdominoplastiek met fleur de lis correcties.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan geconcludeerd worden dat bij verzoekster sprake is van een verminking van de mons pubis. Ten behoeve van verzoekster is echter een abdominoplastiek met fleur de lis correctie aangevraagd, en geen behandeling gericht op het corrigeren van de mons pubis. Aangezien geen sprake is van verminking van de buikwand voldoet verzoekster niet aan de indicatievoorwaarden voor een abdominoplastiek met fleur de lis correctie. Verzoekster kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van de kosten ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster heeft geen (verzekerings)indicatie voor vergoeding van een buikwandcorrectie (abdominoplastiek met fleur de lis correctie inclusief navel reinsertie en reven fascia abdominalis) ten laste van de basisverzekering.

³ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav>.

⁴ Richtlijn abdominoplastiek. Federatie Medisch Specialisten. NVPC 2016. Te raadplegen via: https://richtlijndatabase.nl/richtlijn/abdominoplastiek/indicaties_voor_type_abdominoplastiek.html